

ВПЛИВ МІГРАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Крамарчук М.В.,

здобувачка вищої освіти групи МЕН 4/1

Миколаївський національний аграрний університет

У сучасному динамічному світі неабияк актуальним постає питання впливу міграційних процесів на ринок праці. В Україні, де традиційно відбувались міграції за кордон задля заробітку, з початком повномасштабного вторгнення вирішальним стало не лише прагнення забезпечити своє матеріальне благополуччя, а й питання безпеки та життя. Масштабна еміграція трудового потенціалу має великий вплив на економіку країни, знижуючи виробничі можливості та гальмуючи економічний зріст.

Враховуючи актуальність даної теми, багато науковців присвятили свої дослідження на публікації дослідженню цієї проблеми. Серед них: Арищенко Ю., Боброва Д., Комарницька Г., Павліха Н., Цимбалюк І., Шевчук В., Ястремська Н. та інші.

Метою даних тез є дослідження впливу міграційних процесів на стан ринку праці в Україні в умовах воєнного стану.

В більшості випадків люди мігрують задля працевлаштування в іншій країні. Тому розглянемо поняття міжнародної трудової міграції. Міжнародна трудова міграція представляє собою переміщення працездатних осіб через кордони з різних причин, зазвичай на строк від одного року, із основною метою знаходження роботи та отримання заробітної плати за власну працю [1, с. 218].

Проаналізуємо стан ринку праці впродовж вересня 2021-2023 років, використовуючи дані про кількість безробітних та чисельність вакансій та розрахувавши кількість осіб, що припадає на одне робоче місце (табл. 1).

Таблиця 1. Навантаженість на 1 вільне робоче місце в Україні у вересні

Роки	Безробітні, осіб	Вакансії, од.	Навантаженість на 1 вільне робоче місце
01.09.2021	304000	80400	4
01.09.2022	278550	30785	9
01.09.2023	108659	57385	2

Джерело: побудовано автором на основі [1].

Проаналізувавши дані таблиці 1 можемо зробити висновок, що кількість безробітних щороку знижується, це може бути пов'язано з еміграцією робочої сили за кордон, мобілізацією військовозобов'язаних та працевлаштуванням певної кількості безробітних. У 2023 році порівняно з 2021 кількість безробітних знизилася на 64,3%. Кількість вакансій у 2022 році зменшилася на 61,7% порівняно з 2021 роком, адже з початком повномасштабного вторгнення багато підприємств та організацій припинили свою діяльність. Стрімке скорочення кількості вакансій у 2022 р. призвело до зростання навантаженості до 9 осіб на одну вакансію. Проте вже у вересні 2023 ситуація трохи стабілізувалася, оскільки на 1 вакансію припадає лише 2 особи.

Внаслідок воєнних дій в Україні спостерігалася масова вимушена міграція громадян. Згідно із даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), кількість внутрішньо переміщених осіб до середини травня 2022 року становила 7,1 мільйона осіб. Із цієї загальної кількості 55% походили зі східних областей, 13% – з південних, 12% – з північних та 16% – з міста Києва. Що стосується еміграції, згідно із даними Агентства ООН у справах біженців, найбільше українців реєструється у Польщі, Німеччині, Чехії, Італії, Іспанії, Болгарії та Франції [3, с. 121].

Також відмітимо, що ринок праці України характеризується перенасиченням фахівців в одних галузях та їх недостатчею в інших. Найвищий попит зафіксований у таких сферах як шиття, водіння, кулінарія, фармація, готельно-ресторанний бізнес, управління (адміністрування), облік, охорона, благоустрій, інженерія та інші. В умовах нових реалій, що склалися в країні протягом війни, спостерігається зростання попиту на професії, які вимагають нових навичок. До них відносяться професійні військові (офіцери), психологи,

включаючи військових психологів, медичні працівники, фахівці з будівництва та архітектури, енергетики та працівники в галузі оборони [4, с. 315].

Отже, міграція українців, пов'язана з воєнними діями на території України, значно вплинула на ринок праці та економічний розвиток країни. Мільйони людей були вимушені покинути свої домівки та мігрувати як всередині країни, так і поза її межами. До основних причин, що спонукають українців емігрувати можемо віднести: небезпечну ситуацію в країні (повномасштабне вторгнення РФ), недостатній рівень оплати праці, високий рівень інфляції, корупцію, недосконалу законодавчу і податкову систему. Також відмітимо, що в майбутньому Україна може стикнутися з тим, що молоді та висококваліфіковані працівники не захочуть повертатися. Це може призвести до гальмування економічного розвитку і погіршення конкурентоспроможності країни, а також до сповільнення інноваційного та технологічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Боброва Д., Дон О. Міжнародна трудова міграція та її вплив на ринок праці України в умовах військової агресії РФ. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 82, № 3. С. 216–226.
URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.216.

2. Аналітична та статистична інформація. *Державний центр зайнятості*. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/67> (дата звернення: 07.10.2023).

3. Шевчук В. Ринок праці під впливом міграційних процесів в умовах війни. *Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу*: Міжнар. науково-практ. конф., м. Луцьк, 27–29 черв. 2022 р. Луцьк. С. 120–123.

4. Комарницька Г. О., Ястремська Н. М., Павленко Н. В. Вимушена міграція та її вплив на ринок праці в Україні. *Наукові перспективи*. 2022. № 6 (24). С. 306–319.

Науковий керівник - Олійник Т. Г. - канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств